

MIHIN TEEPUSI KUULUU? - TUOKIO 1

Tuokioita on kaksi. Ensimmäisessä opetellaan jätteiden lajittelua kodin tavallisimpien jätteiden avulla. Tässä voidaan käyttää "aitoja jätteitä" (banaaninkuoret, tyhjä muovirasia, muovipussi, rikkinäinen sukka, teepussi jne.) tai kuvakortteja. Toisessa tuokiossa pohditaan mielipidekorttien avulla, mihin kukin jäte kuuluu. Mikäli opetustilassa on keräysastioita tai roskakoreja, niitä kannattaa käyttää hyödyksi opetuksessa. Tuokiossa ei käsitellä kaikkea kierrätystä, mutta vetäjä voi ryhmänsä tason tuntien ottaa mukaan myös pienelektroniikan (elektroniikkaa myyvä liike), pullonpalautuksen (ruokakauppa) tai lääkkeiden kierrätyksen (apteekki) ja laatia niille omat kierrätyspisteensä. Kuvakortteja/esineitä voi olla myös enemmän ryhmän koosta riippuen.

OPISKELTAVA SANASTO JA RAKENTEET:

Jätepisteet: lasi, metalli, kartonki, paperi, biojäte, muovi, sekajäte

Mihin tämä kuuluu? Se kuuluu...

TARVIKKEET

- **LIITE A:** oikeat jätteet tai kuvakortit seuraavista ("jätekortit"): banaaninkuoret, lautasliina, juomalasi, tyhjä voirasia, teepussi, maitotölkki, sanomalehti, tomaattimurskatölkki, muovipussi, shampoopullo, hammasharja, rikkinäinen peili, vanha sukka, munakenno, metallinen purkin kansi, likainen muovipakkaus, tupakantumpit, vauvan vaippa, kirjekuori
- **LIITE B:** sanastomoniste
- Seitsemän muovista karkkirasiaa, joissa on kyljessä jätteen nimi

TUOKION KULKU

TERVEHDYKSET JA ESITTÄYTYMINEN

Vetäjä ja avustaja esittäytyvät ja kirjoittavat nimensä tarralappuun ja kiinnittävät sen rintaansa.

Osallistujia ohjeistetaan tekemään samoin. Vetäjä sanoo uudestaan "Minä olen X" ja kysyy avustajalta "Kuka sinä olet?" Avustaja vastaa ja kysyy vieressä olevalta "Kuka sinä olet?" Tämä vastaa ja tätä ohjataan käsieleellä kysymään seuraavalta. Käydään koko kierros.

TAVOITTEET

- Käydään läpi jätteiden lajittelusanastoa kuvien avulla (lasi, metalli, kartonki, paperi, biojäte, muovi, sekajäte);
- Opitaan nimeämään eri jätelajeja;
- Opetellaan lajittelemaan eri jätteitä oikeisiin keräysastioihin.

SANASTON MALLINNUKSEEN

Käydään läpi jättesanastoa kuvakorttien (LIITE A) ja/tai aitojen tavaroiden avulla: esim. banaaninkuoret, lautasliina, juomalasi, tyhjä voirasia, teepussi, maitotölkki, sanomalehti, tomaattimurskatölkki, muovipussi, shampoopullo, hammasharja, rikkinäinen peili, vanha sukka, munakenno, metallinen purkin kansi, likainen muovipakkaus, tupakantumpit, vauvan vaippa, kirjekuori. Vetäjä näyttää tavarankortin, lausuu nimen ääneen ja pyytää käsieleellä ryhmää toistamaan sanat.

PUHUVA SANAKIRJA

Avustaja nousee seisomaan ja muuttuu puhuvaksi sanakirjaksi eli siirtyy vetäjän taakse seisomaan ja tarjoaa kättään hänelle. Vetäjä nostaa jättesanoja kuvaavien korttien pinkasta kortin/ottaa käteensä oikean "roskan" ja elehtii, että miettii oikeaa sanaa. Ensin vetäjä elehtii, että hän miettimisen jälkeen muistaisi sanan ja sanoo sanan selkeällä äänellä. Tämän jälkeen vetäjä nostaa pinkasta uuden kortin/esineen ja elehtii selkeästi, ettei tiedä, mikä sana on kyseessä. Vetäjä koskettaa puhuvan sanakirjan

tarjoamaa kättä ja sanakirja sanoo oikean sanan kuuluvalla ja selkeällä äänellä. Vetäjä toistaa sanakirjan sanoman sanan. Lisäksi puhuva sanakirja sanoo: ”Minä autan.”

SANASTON HARJOITTELUA

Kuvakortit/esineet jaetaan osallistujille ja vetäjä kysyy jokaiselta vuorotellen, mikä esine/kuva on. Puhuva sanakirja kiertää osallistujien takana ja auttaa tarvittaessa. Voidaan tehdä useampi kierros.

DIALOGIN MALLINNUS

Kortit/esineet on levitetty pöydälle. Vetäjä kysyy avustajalta: *Mihin tämä kuuluu?* Avustaja vastaa: *Se kuuluu sekajätteeseen.* Vetäjä osoittaa uutta esinettä/kuva: *Mihin tämä kuuluu?* Avustaja vastaa: *Se kuuluu muovinkeräykseen.* Sitten vetäjä ja avustaja toistavat kysymyksen ja vastauksen eri esineiden/kuvien avulla ja kaikki toistavat kysymyksen ja vastauksen heidän mallinsa mukaan.

DIALOGIN HARJOITTELUA

Jokainen osallistuja ottaa esineen/ kuvakortin ja ensimmäinen osallistuja kysyy vieressä istuvalta: *Mihin tämä kuuluu?* Tämä vastaa. Kaikki toistavat vastauksen. Sitten vierustoveri ottaa toisen esineen/kortin ja kysyy seuraavalta: *Mihin tämä kuuluu?* Vierustoveri vastaa. Vetäjä kehottaa tätä kysymään seuraavalta. Näin kysellen käydään kierros, jossa jokainen kysyy ja vastaa vuorotellen. Kierroksia kannattaa käydä useita. Puhuva sanakirja kiertää osallistujien takana ja auttaa tarvittaessa.

PIIRIN LOPETUS

Kerrataan, mitä tänään opeteltiin. Jaetaan osallistujille monisteet opetelluista sanoista ja rakenteista.

KEHUT, KIITOKSET JA HYVÄSTELYT

Kuva: Papunet, Kuvako / papunet.fi. Muokkaus: Maria Vilenius

MIHIN TEEPUSSE KUULUU? - TUOKIO 2

OPIKELTAVA SANASTO JA RAKENTEET:

Kodin jätteet: lasi, metalli, kartonki, paperi, biojäte, muovi, sekajäte

Kuuluuko tämä...? Olen samaa mieltä/ Ei sinne/ En ole varma.

TARVIKKEET

- Oikeat esineet/kuvakortit (LIITE A) seuraavista ("jättekortit"): banaaninkuoret, lautasliina, juomalasi, tyhjä voirasia, teepussi, mai-totölkki, sanomalehti, tomaattimurskatölkki, muovipussi, shampoopullo, hammasharja, rikkiäinen peili, vanha sukka, munakenno, metallinen purkin kansi, likainen muovipakkaus, tupakantumpit, vauvan vaippa, kirjekuori
- Seitsemän muovista karkkirasiaa, joissa on kyljessä jätteen nimi ja kuva
- Mielipidekortit (**Huom. ks. tuokio: Minusta se on hyvä idea! LIITE B**): kolme korttia/osallistujaa
  - Vihreä kortti, jossa hymynaama.
"Olen samaa mieltä" jne.
  - Keltainen kortti, jossa kysyvä naama.
"En ole varma."/"En tiedä"/
"Tiedätkö sinä?" jne.
  - Punainen kortti, jossa surunaama.
"Olen eri mieltä"/"Ei kuulu:" jne.

TUOKION KULKU

TERVEHDYKSET JA ESITTÄYTYMINEN

Vetäjä ja avustaja esittäytyvät ja kirjoittavat nimensä tarralappuun ja kiinnittävät sen rintaansa. Osallistujia ohjeistetaan tekemään samoin. Vetäjä sanoo uudestaan "Minä olen X" ja kysyy avustajalta "Kuka sinä olet?" Avustaja vastaa ja kysyy vieressä olevalta "Kuka sinä olet?" Tämä vastaa ja tätä ohjataan käsieleellä kysymään seuraavalta. Käydään koko kierros.

TAVOITTEET

Tutustutaan sanoihin ja fraaseihin, jotka liittyvät ehdotuksiin ja valintoihin ja opetellaan käyttämään niitä oikeissa yhteyksissä. Harjoitellaan ilmaisemaan oma kanta tai mielipide.

Voit hyödyntää *Minusta se on hyvä idea!* -tuokion mielipidekortteja ja/tai harjoitella oman mielipiteen ilmaisua *Minusta se on hyvä idea!* -tuokion avulla ennen tätä tuokiota.

Tuokiossa harjoiteltavat ilmaukset käsittävät muun muassa:

- Kysyviä fraaseja, esim. *Tiedätkö sinä? Kuka tietää?*
- Myönteisiä reaktioita, esim. *Olen samaa mieltä.*
- Kielteisiä reaktioita, esim. *Olen eri mieltä. Ei kuulu.*
- Epävarmuuden ilmauksia, esim. *En ole varma. En tiedä.*

SANASTON KERTAUS

Kerrataan lyhyesti edellisessä tuokiossa opitut sanat ja käsitteet.

PUHUVA SANAKIRJA

Avustaja nousee seisomaan ja muuttuu puhuvaksi sanakirjaksi eli siirtyy vetäjän taakse seisomaan ja tarjoaa kättään hänelle. Vetäjä nostaa jätesanoja kuvaavien korttien pinkasta kortin/esineen ja elehtii, että miettii kortin kuvaavaa sanaa. Ensimmäinen vetäjä elehtii, että hän miettimisen jälkeen muistaisi sanan ja sanoo sanan selkeällä äänellä. Tämän jälkeen vetäjä nostaa pinkasta uuden kortin/esineen ja elehtii selkeästi, ettei tiedä, mikä sana on kyseessä. Vetäjä koskettaa puhuvan sanakirjan tarjoamaa kättä ja sanakirja sanoo oikean sanan kuuluvalla ja selkeällä äänellä. Vetäjä toistaa sanakirjan sanoman sanan. Lisäksi puhuva sanakirja sanoo: *"Minä autan."* Sanakirja kiertää vuorotellen muutaman oppilaan taakse ja tekee kädellään auttavan tai antavan eleen.

DIALOGIN MALLINNUS

Vetäjä näyttää kuvan banaaninkuorista ja kysyy avustajalta: *Kuuluuko tämä metalliin?* Avustaja näyttää vihreän kortin ja sanoo esim. *Kannatan ehdotusta.*

Vetäjä ihmettelee ja pudistaa päätään. Avustaja näyttää keltaisen kortin ja sanoo *En tiedä.* Vetäjä näyttää punaista korttia. Avustaja näyttää kortin ja sanoo *Ei.*

Vetäjä näyttää kuvan muovipakkauksesta. Hän kysyy avustajalta: *Kuuluuko tämä sekajätteeseen?* Avustaja näyttää keltaisen kortin ja sanoo: *En ole varma.* Vetäjä nyökkää ja sanoo *Sen voi laittaa sekajätteeseen.* Vetäjä näyttää muoviastiaa ja sanoo: *Sen voi laittaa muovinkeräykseen.* Vetäjä näyttää molempia astioita: *Sen voi laittaa sekajätteeseen tai muovinkeräykseen.*

Vetäjä näyttää kuvan banaaninkuorista ja kysyy avustajalta: *Kuuluuko tämä biojätteeseen?* Avustaja näyttää vihreän kortin ja sanoo *Kyllä.*

DIALOGIN HARJOITTELU

Mielipidekortit jaetaan oppijoille ja harjoitellaan.

Avustaja vie jätekorttia keräysastiaan. Kun hän on laittamassa korttia johonkin astiaan, tilanne pysäytetään. *STOP!* Pyydetään osallistujia näyttämään mielipidekortilla oma mielipide ja sanomaan se ääneen. Ohjataan osallistujaa valitsemaan vain yksi fraasi. Ratkaistaan, mihin keräysastiaan jäte kuuluu.

Jaetaan kuvakortit osallistujille ja kukin vuorollaan vie kortin valitsemaansa astiaan. Tilanne pysäytetään joka kerta ja muut osallistujat näyttävät mielipidekortilla, mikä heistä on oikein. Ratkaistaan tilanne.

PARIHARJOITTELU

Harjoittelua jatketaan pareittain. Jätekortit ovat pöydällä ja kukin pari hakee sieltä haluamansa kortin ja harjoittelee mielipiteen ilmaisua lajittelukorttien avulla: *Kuuluuko tämä paperiin?* – *En ole varma/ Se on oikein. / Ei sinne.* Kortteja vaihdetaan jatkuvasti.

LOPETUS

Jaetaan monisteet opituista sanoista ja rakenteista.

KEHUT, KIITOKSET JA HYVÄSTELYT